

FRESCOMÅLARE, frä'sskomå'lare, m. 3. Målare, som är öfvdad och van att måla al fresco eller mer uteslutande utöfvar denna konst såsom yrke.

FRESCOMÅLNING, f. 2. 1) Sättet att måla al fresco. — 2) Målning, utförd på detta sätt.

FRESTA, fréssta (äfv. frässta), v. a. o. n. 1. 1) Försöka. Brukas i denna ordets ursprungliga bem. allmänt bland lägre folket, eljest sällan. *F. något. F. en häst, en båt, innan man köper den. F. en ny klädning. Det går an att f. F. på*, göra ett försök. — *Syn.* Se *Försöka*. — 2) (i andlig mening) a) Försöka att genom lockelser, retelser förmå någon att afvika från det rätta, bryta emot Gud. *Djefvulen f-r människan till synd. F. någon med löften om penningar. F. en flicka*, söka förföra henne. *Han f-s ej af penningar, af slem vinning. Han låter ej f. sig*, är obesticklig, omullig. — b) (om Gud) *Pröfva. Gud f-r människan, om hon är fast i tron*. — c) *F. Gud*, öfverdådigt kasta sig i någon ögonskenlig fara, hvarur endast ett underverk tyckes kunna rädda. — *Syn.* *Försöka*.

FRESTANDE, n. 4. Handlingen, då man frestar; händelsen, då något frestar eller någon frestas. — *Adj.* 1. Se *Lockande*. adj.

FRESTARE, m. 3. En, som frestar (i andlig mening).

FRESTELSE, f. 3. 1) Händelsen, då någon frestas. *I f-n bör man söka styrka hos Gud genom bönen. O Herre! sänd oss icke för svåra f-r uppå*. — *Syn.* *Pröfning*. — 2) Hvad som frestar (i andelig mening). *Rikedom och skönhet äro svåra f-r att öfvervinna*. — *Syn.* *Lockelse*, *Retelse*. — 3) Själ rörelse, hvarigenom man känner sig lockad att göra något, som man vet vara skadligt eller oflögligt. Säges både i fysisk och andlig mening. *Jag känner stark f. att äta af melonen, fastän jag vet, att jag icke mår väl deraf. Komma, råka i f. Duka under för f-n. Herre, inled oss icke i f.* — *Syn.* *Anfäktelse*; (föråldr.) *Försökelse*.

FREY, fräj, m. nom. propr. (nord. myt.) En af Asagudarna, isynnerhet i Sverige dyrkad; den manliga alstringskraftens (solens) symbol och åkerbrukets gud.

Anm. *Frey* betyder egentligen detsamma som *Frö* och uttalades äfv. så, hvidan äfv. *Freya* rätteligen borde uttalas *Fröja*, såsom det äfv. i förra århundradet allmänt skrefs.

FREYA, frä'ja, f. 1. 1) (nord. myt.) En af Asyniorna, den qvinliga alstringskraftens symbol, kärlekens gudinna. — 2) (i forntiden) Hedersbänämning, som i forntiden, efter gudinnan Freya, gafs alla förnämliga gifta qvinnor, och hvaraf slutligen ordet *Fru* uppkom. Jfr. *Anm.* under *Frey*.

FRI, a. 2. neutr. *fritt*. Ej underkastad tvång. A. (om person) 1) Ej fångslad, ej fången, ej bunden eller belagd med bojar. *Han var länge i rysk fångenskap, men blef slutligen f. Han har suttit på gäldstugan, men är nu f.* — *Syn.* *Lös* och *ledig*. — 2) (med prep. *ifrån*) Befriad ifrån, som sluppit ifrån. *Jag har arbetat hela dagen, men är i morgon f. från arbete. Han var mycket skuldsatt, men gjorde sig småningom f. derifrån. Långe har mitt lif varit tungt, men nu är jag f. från alla bekymmer. F. från kärlekens plåga*. — Ingår i sammansättningarna *Arbetsfri*, *Sorgfri*, *Bekymmerfri*, *Skattfri*, *Skottfri*, *Bombfri*, *Tullfri*, *Bördfri*, m. fl. — *Syn.* *Befriad*, *Ledig* ifrån. — 3) (med prep. *för*) Ej underkastad, ej utsatt för. *F. för*

skuld, för bekymmer, utan skuld, bekymmer (utan afseende på, om man förut haft eller icke, i hvilket förra fall man äfv. säger *F. från*; jfr. bem. 2). *Ingen är f. för sorgen*, hvar och en kan träffas af den. *F. för oro, kärlek, fruktan. F. för* (äfv. *från*) *afgift, tull*, o. s. v. — *Syn.* *Befriad* ifrån, *Utän*. — 4) Ej underkastad trälldom, slafveri. *En f. man och en slaf. Vara f. född. En slaf kan i detta land köpa sig f.* — 5) Ej beroende af andra. *Han är f. och beror icke af någon. Han vill icke ingå på tjenstemannabanan, emedan han vill lefva f. Han är f. att göra, hur han behagar. Det står er f-tt att i den delen göra, hur ni vill, ni får, kan göra &c.* — *Syn.* *Sjelfständig*, *Oberoende*, *Oafhängig*. — 6) (i statsrättslig mening) a) Ej underkastad regentens eller regeringens godtycke, ej förbunden till blind, obetingad lydnad, utan ägan- både rättigheter och skyldigheter. *En f. medborgare. Engelsmännen äro ett f-tt folk, en f. nation*. Säges i samma mening äfven om stater, samhällen, o. s. v., t. ex.: *England är ett f-tt land. Ett f-tt samhälle*. — b) Ej underkastad en främmande makts vilja, ej beroende af en främmande makt eller skattskyldig till densamma. Brukas mest kollektivt om stater, samhällen, folk o. s. v., sällan om enskilda personer och då endast om regenter, furstar. *Sverige är en f. stat, men ingen fristat. En f. nation, ett f-tt folk, samhälle, rike. Han är nu en f. furste, ingen lydfurste längre. F-tt skepp gör f-tt gods*, en neutral nations flagg bör af krigförande makter respekteras, så att alla varor, som sändas ombord, äro under flaggens skydd och dess tillhöriga fartyg således ej böra få visiteras. — *Motsatser*: *Beroende*, *Afhängig*. — *Syn.* *Sjelfständig*, *Oberoende*, *Oafhängig*. — 7) Ej underkastad något som besvärar eller faller sig olägligt, tungt, tryckande. *Man är mycket f. i det huset. Vara f. i sitt umgängessätt, i sätt, ton och skick, i tal och åtbörder*. — *Syn.* *Obesvärad*, *Otvungen*. — 8) Som i umgänget ej iakttagat det passande och anständiga. Brukas i denna bem. vanligen i förbindelse med adverberna *Mycket*, *Ganska*. *Allt för, o. s. v. Vara mycket f. i sitt tal. Han är mycket f. med fruntimmer. Denne poet är allt för f. i sina verser*. — 9) Befriad ifrån straff, ostraffad, frikänd. Sällan brukligt, utom i uttrycket *Gå f.*, frikännas, t. ex.: *Han anklagades för mord, men gick f.* — B. (om sak) 1) Ej bunden, ej fångslad. *Hafva black om foten, men händerna f-a*. (Fig.) *Hafva f-a händer*, äga att göra och låta efter behag. *Vara på f. fot*, ej vara fångslad, häktad. *Ställa på f. fot*, släppa ut ur fångelset. *Mitt hjerta är ännu f-tt*, jag har ännu icke blifvit kär. — 2) (i moralisk mening) Beroende endast af sjelfbestämmelse. *F. vilja, handling. F-tt val, beslut. Människans f-a vilja*, den sedliga förmågan att sjelfständigt bestämma sig till sina handlingar. *Det står er f-tt att göra efter behag, ni äger att sjelf bestämma, hur ni vill göra. Lemna någon valet f-tt*, låta någon välja. *Lemna någon f-tt att . . .*, låta hero af ens eget behag att . . . — *Motsatser*: *Bunden*, *Tvungen*, *Ofri*. — 3) Ej underkastad trälldom, slafveri. *F. börd. F-tt yrke*, i motsats till sådana yrken, som hos de Gamle endast slafvar fingo idka (se äfv. B, 6). — 4) Som ej betalas för. *Bestå någon f-a rum, f. kost, tvätt, ved. F. förtäring. F. passage. Hafva allting f-tt. Han har maten f. F-tt bord*, d. v. s. fri kost. *Hafva f-a lektioner*. — *Syn.*